

Civilafdelingen

Dato: 4. april 2013
Kontor: Procesretskontoret
Sagsbeh: NFI
Sagsnr.: 2013-4000-0033
Dok.: 732503

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

over

hørings svar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om Bruxelles I-forordningen m.v. (Gennemførelse af omarbejdet forordning om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område m.v.)

1. Høring

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Danmarks Jurist- og Økonomforbund, Dansk Journalistforbund, Danske Advokater, Danske Medier, Danmarks Rederiforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri (DI), Dansk InkassoBrancheforening, Dansk Retspolitisk Forening, Danske Speditører, De Danske Patentagenters Forening, Det Danske Voldgiftsinstitut, Fagligt Fælles Forbund 3F, Finansrådet, FOA – Fag og Arbejde, Forbrugerrådet, Forenede Danske Motorejere (FDM), Foreningen af Statsforvaltningsdirektører, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Forsikring & Pension, FSR – danske revisorer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Domstolenes Tjenestemandforening, HK/Danmark, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Håndværksrådet, Institut for Menneskerettigheder, KL, Københavns Retshjælp, Københavns Universitet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsorganisationen i

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Danmark (LO), Liberale Erhvervs Råd, Procesbevillingsnævnet, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Restaurationsbranchens Forbund, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Sammenslutningen af Danske Pantebrevshandlere, Syddansk Universitet, Voldgiftsnævnet for Bygge- og Anlægsvirksomhed, Aalborg Universitet, Aarhus Retshjælp og Aarhus Universitet.

Justitsministeriet har modtaget hørings svar fra følgende:

Sø- og Handelsretten, Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Danske Medier, Danske Revisorer, Dansk Arbejdsgiverforening, DI, Dommerfuldmægtigforeningen, FTF, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Institut for Menneskerettigheder, Københavns Retshjælp, Procesbevillingsnævnet, Rigsadvokaten, Rigspolitiet og Syddansk Universitet.

Justitsministeriets bemærkninger til hørings svarene er anført med *kursiv*.

2. Generelle bemærkninger

Sø- og Handelsretten, Akademikernes Centralorganisation, Danske Revisorer, Dansk Arbejdsgiverforening, Dommerfuldmægtigforeningen, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Institut for Menneskerettigheder, Københavns Retshjælp, Procesbevillingsnævnet, Rigsadvokaten, Rigspolitiet og Syddansk Universitet har ikke bemærkninger til udkastet til lovforslag.

Dansk Industri (DI) kan støtte forslaget og har ikke i øvrigt bemærkninger hertil.

3. Indholdsmæssige bemærkninger

3.1. Adgang til at rejse indsigelse mod fuldbyrdelse

Advokatrådet tilslutter sig, at en afskaffelse af eksekvaturproceduren indebærer en lettelse af arbejdsgangene i forbindelse med fuldbyrdelse af en retsafgørelse truffet i en medlemsstat. Der opnås en nemmere adgang til domstolene samt en egentlig fri bevægelighed for retsafgørelser i alle civil- og handelsretlige sager. Det er dog vigtigt, at en afskaffelse af eksekvaturproceduren ikke forringer retssikkerheden for den person, mod hvem der anmodes om fuldbyrdelse af en retsafgørelse. Adgangen til at anmode

om afslag på fuldbyrdelse skal administreres på en sådan måde, at den forpligtede reelt har mulighed for at fremkomme med indsigelser.

Den væsentligste ændring i forhold til den hidtidige Bruxelles I-forordning angår afskaffelsen af eksekvaturproceduren for derved at søge at opnå en egentlig fri bevægelighed for retsafgørelser i alle civil- og handelsretslige sager. Sigtet er således, at en retsafgørelse, som er afsagt i én medlemsstat, og som er eksigibel i den pågældende medlemsstat, fremover skal kunne fuldbyrdes i de øvrige medlemsstater, uden at der kræves nogen særlig procedure.

Samtidig med at eksekvaturproceduren afskaffes, opretholdes og indføres imidlertid en række processuelle garantier, der skal sikre, at den sagsøgtes ret til en retfærdig rettergang og sagsøgtes ret til forsvar beskyttes i tilstrækkeligt omfang. Bl.a. har den person, mod hvem der anmodes om fuldbyrdelse, mulighed for også i første instans at rejse indsigelse mod fuldbyrdelse af retsafgørelsen.

Det fremgår ikke af den omarbejdede Bruxelles I-forordning, hvornår indsigelse mod fuldbyrdelse af retsafgørelsen skal rejses. Dette er således overladt til national lovgivning. I forhold til lovudkastet har Justitsministeriet på den baggrund i bemærkningerne til forslaget til lov om Bruxelles I-forordningen § 2, stk. 2 og 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, fundet anledning til at præcisere, at indsigelse mod fuldbyrdelse af en retsafgørelse som udgangspunkt vil skulle rejses i forbindelse med den første fuldbyrdelsesforanstaltning. En anmodning om afslag på fuldbyrdelse skal således som udgangspunkt rejses senest under den fogedforretning, hvor fogedretten foretager den første fuldbyrdelsesforanstaltning.

Justitsministeriet har endvidere fundet anledning til at præcisere i selve lovtæksten, jf. forslaget til § 2, stk. 3, at skyldneren i forbindelse med en anmodning om afslag på fuldbyrdelse – ud over de i den omarbejdede forordnings artikel 45 anførte grunde, jf. artikel 46 – også kan henvise til en af de grunde til at afslå fuldbyrdelse, der findes i national lovgivning.

Fogedretten kan således efter anmodning fra den part mod hvem, der anmodes om fuldbyrdelse, afslå at fuldbyrde en retsafgørelse bl.a. under henvisning til, at retsafgørelsen åbenbart strider mod grundlæggende retsprincipper (ordre public), eller at retsafgørelsen f.eks. er forældet, jf. retsplejelovens § 501 om muligheden for at rejse indsigelse mod grundlaget for fuldbyrdelsen.

FTF finder det positivt, at fuldbyrdelse af en udenlandsk retsafgørelse efter den omarbejdede forordning undergives et reelt to-instansprincip, idet 2. instansbehandlingen (i Højesteret) tidligere var begrænset af reglerne om procesbevilling.

Under den gældende eksekvaturprocedure kan fogedretten alene foretage en formel prøvelse af retsafgørelsens ægthed samt af, om der er vedlagt den relevante attest om eksigibilitet i domsstaten. Indsigelser om bl.a. ordre public kan således under eksekvaturproceduren først prøves af landsretten i forbindelse med en eventuel kærebehandling. Landsrettens afgørelse kan kun kæres til Højesteret (som 3. instans) med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 37.

Til forskel fra den hidtil gældende eksekvaturprocedure kan fogedretten i forbindelse med behandlingen af en anmodning om afslag på fuldbyrdelse fremover foretage en prøvelse af de grunde til afslag på fuldbyrdelse af en retsafgørelse, som findes i forordningens artikel 45 (ordre public mv.), samt i national lovgivning (forældelse mv.), for så vidt som de ikke er uforenelige med de i artikel 45 nævnte grunde.

Fogedrettens afgørelser herom vil kunne kæres til landsretten uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Der foreslås med lovforslaget ingen ændringer af adgangen til at kære til Højesteret. Landsrettens behandling af fogedrettens afgørelse om, hvorvidt fuldbyrdelse af en retsafgørelse skal afslås efter den omarbejdede Bruxelles I-forordning, vil således alene kunne kæres til Højesteret med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

3.2. Sager om individuelle arbejdsaftaler mv.

Advokatrådet støtter, at der med den omarbejdede Bruxelles I-forordning (artikel 18 og 21) skabes mulighed for, at forbrugere og arbejdstagere kan sagsøge henholdsvis erhvervsdrivende og arbejdsgivere med bopæl uden for EU i en medlemsstat i sager vedrørende forbrugerftaler eller individuelle arbejdsaftaler, da forbrugere og arbejdstagere herved gives en øget adgang til at anlægge sager ved domstolene.

FTF finder det positivt, at domstolene efter den omarbejdede forordning (artikel 26) er forpligtede til at rådgive sagsøgte lønmodtagere om muligheden for at bestride kompetencen hos den ret, hvor sagen mod de pågældende er anlagt. Samtidig finder FTF, at den særlige kompetenceregulering ved-

rørende sager mellem arbejdsgiveren og arbejdstageren ikke tager højde for de lønmodtagere, som uagtet at centrum for deres livsinteresser fortsat er i Danmark, udfører arbejde i udlandet for udenlandske arbejdsgivere. Disse lønmodtagere, som enten har bopæl i Danmark, eller som i en midlertidig periode har taget ophold i udlandet, tvinges fortsat til at sagsøge arbejdsgiveren i det land, hvor arbejdet tidligere blev udført.

Som noget nyt gives arbejdstagere mulighed for at sagsøge arbejdsgivere med bopæl uden for EU i sager om individuelle arbejdsaftaler (artikel 21, stk. 2).

I øvrigt opretholdes bestemmelsen om, at en arbejdsgiver, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges ved retterne i den medlemsstat, på hvis område arbejdsgiveren har bopæl. Desuden kan arbejdsgiveren sagsøges i en anden medlemsstat ved retten på det sted, hvor eller hvorfra arbejdstageren sædvanligvis udfører sit arbejde, eller ved retten på det sidste sted, hvor arbejdstageren sædvanligvis udførte sit arbejde, eller – hvis arbejdstageren ikke sædvanligvis udfører eller udførte sit arbejde i et bestemt land – ved retten på det sted, hvor den virksomhed, som har antaget arbejdstageren, er eller var beliggende (artikel 21). Samtidig opretholdes bestemmelsen om, at en arbejdsgiver kun kan anlægge sag ved retterne i den medlemsstat, på hvis område arbejdstageren har bopæl (artikel 22).

Justitsministeriet har bl.a. i lyset af høringsvaret fra FTF præciseret i lovforslagets pkt. 3.3, at i sager mellem en arbejdsgiver og en arbejdstager er udgangspunktet som hidtil, at sager mod arbejdstageren skal anlægges i arbejdstagerens bopælsland. Ligeledes skal sager mod arbejdsgiveren som hidtil anlægges, enten hvor arbejdsgiveren har bopæl, eller i et land, hvorfra den pågældende arbejdstager sædvanligvis udfører eller har udført sit arbejde, eller – hvis arbejdstageren ikke sædvanligvis udfører eller udførte sit arbejde i et bestemt land – ved retten på det sted, hvor den virksomhed, som har antaget arbejdstageren, er eller var beliggende.

3.3. Injuriessøgsmål

Danske Medier finder det helt centralt, at danske medier, som normalt anvender det danske sprog og fremstillingsformer, der er sædvanlige inden for danske traditioner og værdier, og som helt overvejende er rettet mod et dansk publikum, er sikret mod tidskrævende og økonomisk byrdefulde sagsanlæg i udlandet, hvis medierne overholder den danske lovgivning.

I forbindelse med EU-forhandlingerne om den omarbejdede Bruxelles I-forordning var der drøftelser om værning i tvister angående forpligtelser uden for kontrakt, der er opstået i forbindelse med krænkelse af privatlivets fred og individets rettigheder, herunder ærekrænkelser. Det blev overvejet at præcisere den hidtidige Bruxelles I-forordnings artikel 5, stk. 3, hvorefter sager om erstatning uden for kontrakt kan anlægges ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå. Bestemmelsen blev imidlertid videreført uforandret (den omarbejdede forordnings artikel 7, stk. 2).

Samtidig anføres det dog nu som noget nyt i den omarbejdede forordnings betragtning 16, at – som et kriterium ved fastlæggelsen af værningskompetencen – bør sagsøgtets bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje. Kriteriet nær tilknytning bør tjene til at skabe retssikkerhed og undgå muligheden for, at sagsøgte indstævnes for en ret i en medlemsstat, som vedkommende ikke med rimelighed kunne forudse. Det fremgår i den forbindelse af betragtning 16, at dette navnlig er vigtigt i tvister angående forpligtelser uden for kontrakt, der er opstået i forbindelse med krænkelse af privatlivets fred og af individets rettigheder, herunder ærekrænkelser. Justitsministeriet finder, at denne nye betragtning vil kunne give EU-Domstolen retningslinjer i den fremtidige fortolkning af artikel 7, stk. 2. Justitsministeriet vil desuden have fokus på problemstillingen i forbindelse med de eventuelt kommende drøftelser af Rom II-forordningen om lovvalgsregler i sager uden for kontrakt.

4. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

I forhold til lovudkastet indeholder lovforslaget følgende indholdsmæssige ændringer:

- Det er i bemærkningerne til forslaget til lov om Bruxelles I-forordningen § 2, stk. 2 og 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, præciseret, at indsigelse mod fuldbyrdelse af en retsafgørelse som udgangspunkt vil skulle rejses i forbindelse med den første fuldbyrdelsesforanstaltning, og ikke som anført i lovudkastet i forbindelse med fremsættelse af anmodningen om fuldbyrdelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1 ovenfor samt bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

- Det er i forslaget til § 2, stk. 3, præciseret, at den mod hvem, der anmodes om fuldbyrdelse, i forbindelse med en anmodning om afslag på fuldbyrdelse – ud over de i den omarbejdede forordnings artikel 45 anførte grunde, jf. artikel 46 – også kan henvise til en af de grunde til at afslå fuldbyrdelse, der findes i national lovgivning, jf. § 2, stk. 2 og 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 5

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1 ovenfor samt bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

- Det foreslås, at de dele af Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt (underholdspligtsforordningen), der gælder for Danmark, fremover også lovteknisk skal være inkorporeret i dansk ret ved lov om Bruxelles I-forordningen m.v. (frem for – som i dag – af en bekendtgørelse), jf. forslaget til lov om Bruxelles I-forordningen m.v. § 1, kapitel 2 b, og § 9 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 1-2, nr. 10, nr. 14 og nr. 17.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

- Det foreslås, at loven i overensstemmelse med ordningen efter parallelaftalen af 19. oktober 2005 træder i kraft den 1. juni 2013, jf. lovforslagets § 3.

Den omarbejdede Bruxelles I-forordning finder ifølge artikel 81 anvendelse fra den 10. januar 2015 med undtagelse af artikel 75 og 76, der anvendes fra den 10. januar 2014.

Det foreslås på den baggrund, at de foreslåede ændringer, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, 3-9, og nr. 15, om anerkendelse og fuldbyrdelse efter Bruxelles I-forordningen først skal finde anvendelse for sager anlagt den 10. januar 2015 eller senere, for officielt bekræftede dokumenter, som er udstedt eller registreret den 10. januar 2015 eller senere, og på retsforlig, som er godkendt eller indgået den 10. januar 2015 eller senere. For sager anlagt, for officielt bekræftede dokumenter, som er udstedt eller registreret, og for retsforlig, som er godkendt eller indgået, forud for den 10. januar 2015 finder de hidtidige gældende regler anvendelse, jf. kapitel 2 i lov nr. 1563 af 20. december 2006 om Bruxelles I-forordningen m.v.

Endvidere foreslås en særlig overgangsbestemmelse vedrørende forslaget til ændring af § 20, nr. 9, i lov om retsafgifter, jf. lovforslagets §§ 2 og 3.

Endelig foreslås det som noget nyt, at bestemmelser om anvendelsen af Bruxelles I-forordningen og underholdspligtforordningen fastsat med hjemmel i § 9, stk. 1 og 2, i lov nr. 1563 af 20. december 2006 om Bruxelles I-forordningen m.v. forbliver i kraft, indtil de afløses af regler udstedt i medfør af den nævnte lov.

Herudover er der foretaget visse mindre ændringer af lovteknisk og sproglig karakter.